

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

Μεθοδολογία έρευνας

«Εθνική έκθεση για τη σεξουαλική παρενόχληση στον χώρο εργασίας»

Κώστας Μπουκουβάλας
Στατιστικός αναλυτής ΙΝΕ ΓΣΕΕ,
Υποψήφιος Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Δευτέρα 9 Δεκεμβρίου 2024

Ομάδα εργασίας της έρευνας

Ίδρυμα Friedrich-Ebert-Stiftung (FES)

- Στέφανος Σπηλιωτόπουλος, Υπεύθυνος του Έργου

Γραμματεία Ισότητας και Ατομικών, Κοινωνικών Δικαιωμάτων της ΓΣΕΕ

- Δώρα Γούλα, επικεφαλής

Συντάκτρια

- Δρ. Αθηνά Μαλαγαρδή
Διδάκτωρ Εργατικού Δικαίου, Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω

Στατιστική ανάλυση

- Κώστας Μπουκουβάλας
Στατιστικός αναλυτής ΙΝΕ ΓΣΕΕ,
Υποψήφιος Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ευχαριστίες

ΓΣΕΕ

- Έλλη Βαρχαλαμά, νομική σύμβουλος και ορισθέν από τη ΓΣΕΕ μέλος στην Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

Περιεχόμενα

01

Η μεθοδολογία της ποσοτικής έρευνας

- Η επίδραση της μεθοδολογίας
- Στόχοι - Ερευνητικά ερωτήματα-Βασικές υποθέσεις εργασίας
- Ταυτότητα της έρευνας
- Διανομή και δομή ερωτηματολογίου

02

Συμπεράσματα και προτάσεις

- Καλές πρακτικές συλλογής δεδομένων
- Συμπεράσματα
- Προτάσεις

1

Η μεθοδολογία της ποσοτικής έρευνας

- Η επίδραση της μεθοδολογίας
- Στόχοι - Ερευνητικά ερωτήματα-Βασικές υποθέσεις εργασίας
- Ταυτότητα της έρευνας
- Διανομή και δομή ερωτηματολογίου

Η επίδραση της μεθοδολογίας για κοινωνικές έρευνες σε ευαίσθητα θέματα

Η Eurostat και η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ILO) έχουν δώσει οδηγίες για κοινωνικές έρευνες σε ευαίσθητα θέματα όπως η σεξουαλική παρενόχληση, εστιάζοντας στα εξής:

Εναρμονισμένη προσέγγιση

Εφαρμογή κοινών ορισμών, εννοιών και διαδικασιών

Δειγματοληψία

Χρήση αντιπροσωπευτικών δειγμάτων για ακριβή αποτελέσματα

Διατύπωση ερωτήσεων

Σαφής και ουδέτερη διατύπωση για αποφυγή προκαταλήψεων

Εμπιστευτικότητα και ασφάλεια

Εγγύηση προστασίας των προσωπικών δεδομένων των συμμετεχόντων και εξασφάλιση ασφαλούς περιβάλλοντος κατά τη συλλογή δεδομένων

Εργαλεία συλλογής δεδομένων

Επιλογή κατάλληλων μεθόδων και πραγματοποίηση πιλοτικών ερευνών

Ανάλυση δεδομένων

Χρήση αξιόπιστων στατιστικών μεθόδων για έγκυρα αποτελέσματα και περιγραφή δεικτών

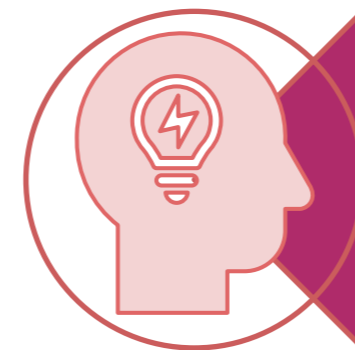
Δημοσιοποίηση και σύνδεση με πολιτικές

Χρήση των αποτελεσμάτων για τη χάραξη στρατηγικών και πολιτικών

Επαναληπτικότητα ερευνών

Τακτική διεξαγωγή για παρακολούθηση τάσεων και επικαιροποίηση της μεθοδολογίας

Επίδραση διατύπωσης ερωτήσεων στα αποτελέσματα ερευνών

Χρήση διπλού ορισμού για την παρενόχληση:
Νομικός και «συμπεριφορικός» ορισμός

Παράδειγμα ερώτησης

- 1. Ανάρμοστα έντονα ή απρεπή βλέμματα που σας έκαναν να νιώσετε άβολα.
- 2. Άσεμνα σεξουαλικά αστεία ή προσβλητικά σχόλια για το σώμα σας ή την ιδιωτική σας ζωή.
- 3. Ανάρμοστες προτάσεις για οποιαδήποτε σεξουαλική δραστηριότητα.
- 4. Ανεπιθύμητη σωματική επαφή, π.χ. μεγάλη εγγύτητα, άγγιγμα σε μέρη του σώματος, φιλία/αγκαλιές ή κάτι άλλο που δεν θέλατε.
- 5. Ανάρμοστες προτάσεις σε ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης.
- 6. Ανάρμοστα email ή γραπτά μηνύματα με σεξουαλικό φορτισμένο περιεχόμενο.

Παράδειγμα 1: Σε γενική ερώτηση για "σεξουαλική παρενόχληση", **18%** απάντησαν θετικά.

Παράδειγμα 2: Σε ερώτηση για συγκεκριμένες συμπεριφορές (π.χ. ανεπιθύμητα σχόλια, άγγιγμα), το ποσοστό αυξήθηκε στο **45%**.

Επίδραση διατύπωσης ερωτήσεων
στα αποτελέσματα ερευνών

Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της
ΕΕ (FRA) – «Βία κατά των Γυναικών» (2014)

Στόχοι της έρευνας

1

Καταγραφή και ανάλυση των συνθηκών σεξουαλικής παρενόχλησης στον εργασιακό χώρο

- Συστηματική συλλογή δεδομένων και ανάλυση εμπειριών σχετικά με τη σεξουαλική παρενόχληση
- Εντοπισμός παραγόντων ευαλωτότητας που επηρεάζουν τους εργαζόμενους

2

Ενίσχυση της συνδικαλιστικής δράσης και της προστασίας των εργαζομένων

- Δημιουργία κοινής βάσης συνεργασίας για συνδικαλιστικές οργανώσεις
- Προώθηση του κοινωνικού διαλόγου για την αντιμετώπιση της βίας και της παρενόχλησης
- Σχεδιασμός και υιοθέτηση προγραμμάτων ευαισθητοποίησης και προστασίας των εργαζομένων, με έμφαση στη στήριξη των θυμάτων

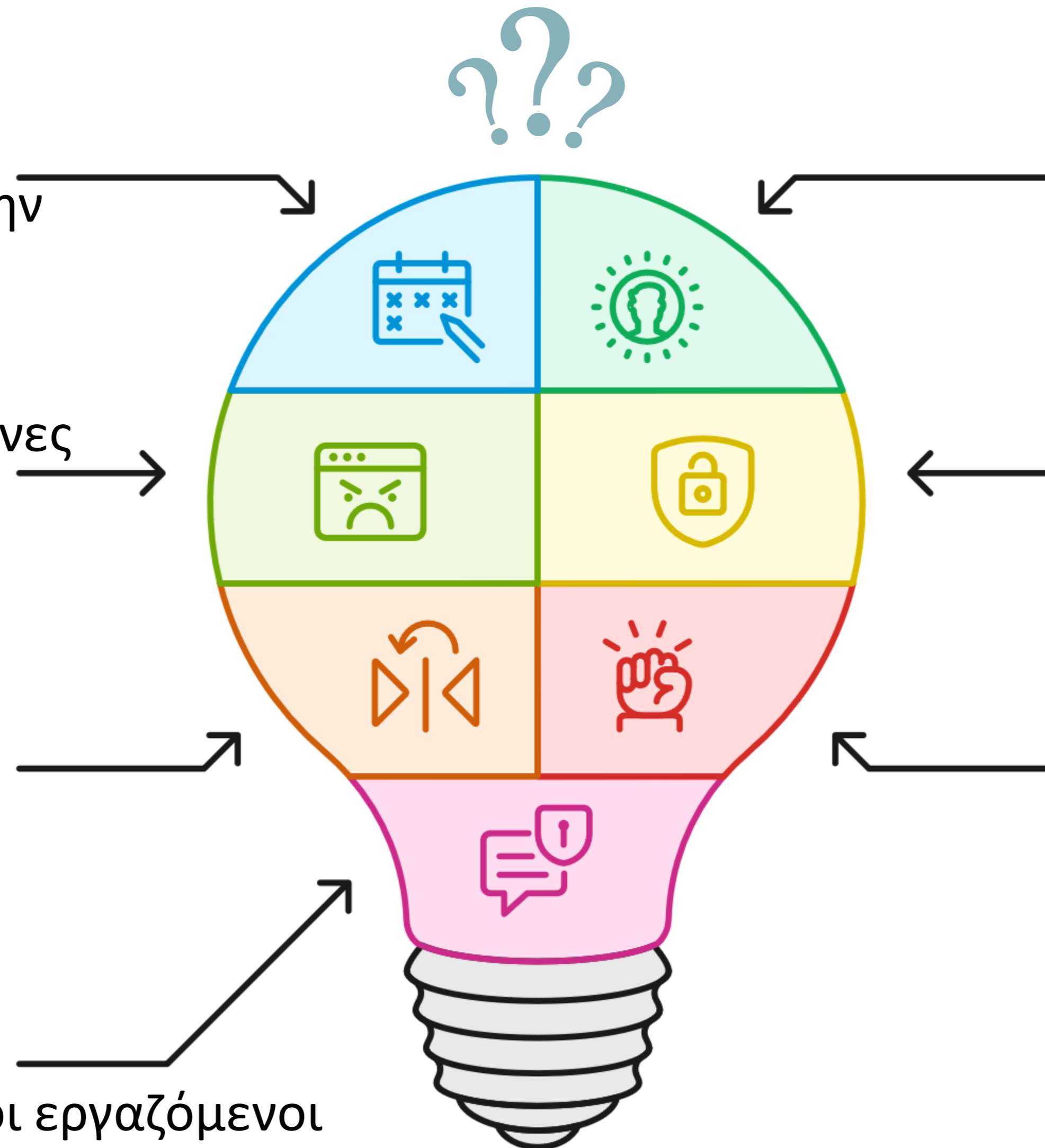
Τα ερευνητικά ερωτήματα

1. Πόσο συχνή είναι η σεξουαλική παρενόχληση στην εργασία;

2. Ποιες είναι οι πιο συνηθισμένες μορφές παρενόχλησης;

3. Ποιες οι επιπτώσεις για τα θύματα;

7. Πώς ενημερώνονται οι εργαζόμενοι για τους μηχανισμούς προστασίας;

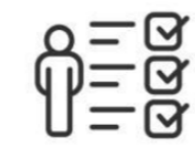

4. Ποια είναι τα πιο ευάλωτα θύματα;

5. Πόσο εξοικειωμένα είναι τα θύματα με μηχανισμούς προστασίας;

6. Πώς αντέδρασαν τα θύματα στην παρενόχληση;

Οι βασικές υποθέσεις εργασίας της έρευνας

Δημογραφικά δεδομένα

Συχνότερα θύματα

Νέες γυναίκες

Άγαμοι/ες

Μέλη μειονοτήτων

Άτομα με αναπηρία

Χαμηλά εισοδήματα/εκπαίδευση

Εργασιακός χώρος

Περιβάλλοντα υψηλού κινδύνου

Ιδιωτικός τομέας

Απασχόληση που περιλαμβάνει αλληλεπιδράσεις με τρίτους

Πιο συχνή παρενόχληση σε επιχειρήσεις χωρίς συνδικαλιστική κάλυψη

Παρενόχληση

Η πλειονότητα έχει υποστεί τουλάχιστον μία μορφή σεξουαλικής παρενόχλησης

Η λεκτική παρενόχληση είναι η πιο συχνή μορφή

Οι περισσότερες περιπτώσεις παρενόχλησης δεν καταγγέλλονται λόγω φόβου και έλλειψης εμπιστοσύνης

Μηχανισμοί προστασίας

Οι εργαζόμενοι αγνοούν τους μηχανισμούς προστασίας

Οι εργαζόμενοι αναζητούν πληροφορίες για προστασία σε περίπτωση παραβίασης δικαιωμάτων

Τα μέλη συνδικαλιστικών οργανώσεων αναφέρουν πιο συχνά παρενόχληση και διεκδικούν δικαιώματα

Ταυτότητα της έρευνας

Ποσοτική έρευνα με Online συμπλήρωση δομημένου ερωτηματολογίου (CAWI)

Το ερωτηματολόγιο ήταν διαθέσιμο στις γλώσσες των έξι συμμετεχουσών χωρών: Τσεχία, Κροατία, Βουλγαρία, Ουγγαρία, Σλοβακία, Ελλάδα

Πληθυσμός στόχος: Εργαζόμενοι άνω των 18 ετών στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα

Γεωγραφική κάλυψη: Σύνολο της επικράτειας

Μέγεθος δείγματος: 876 ερωτηματολόγια στην Ελλάδα / 5.499 ερωτηματολόγια σε 6 χώρες

Δειγματοληψία: Ευκολίας (Convenience Sampling)

Διάρκεια: Από 9 Ιουλίου έως 9 Σεπτεμβρίου 2024

Η συμβολή των συνδικάτων

Σχέση εμπιστοσύνης

- Η συνεργασία με τα σωματεία, τα εργατικά κέντρα και τις ομοσπονδίες βασίζεται σε μια ισχυρή σχέση **εμπιστοσύνης**.

Η βιωματική τους γνώση

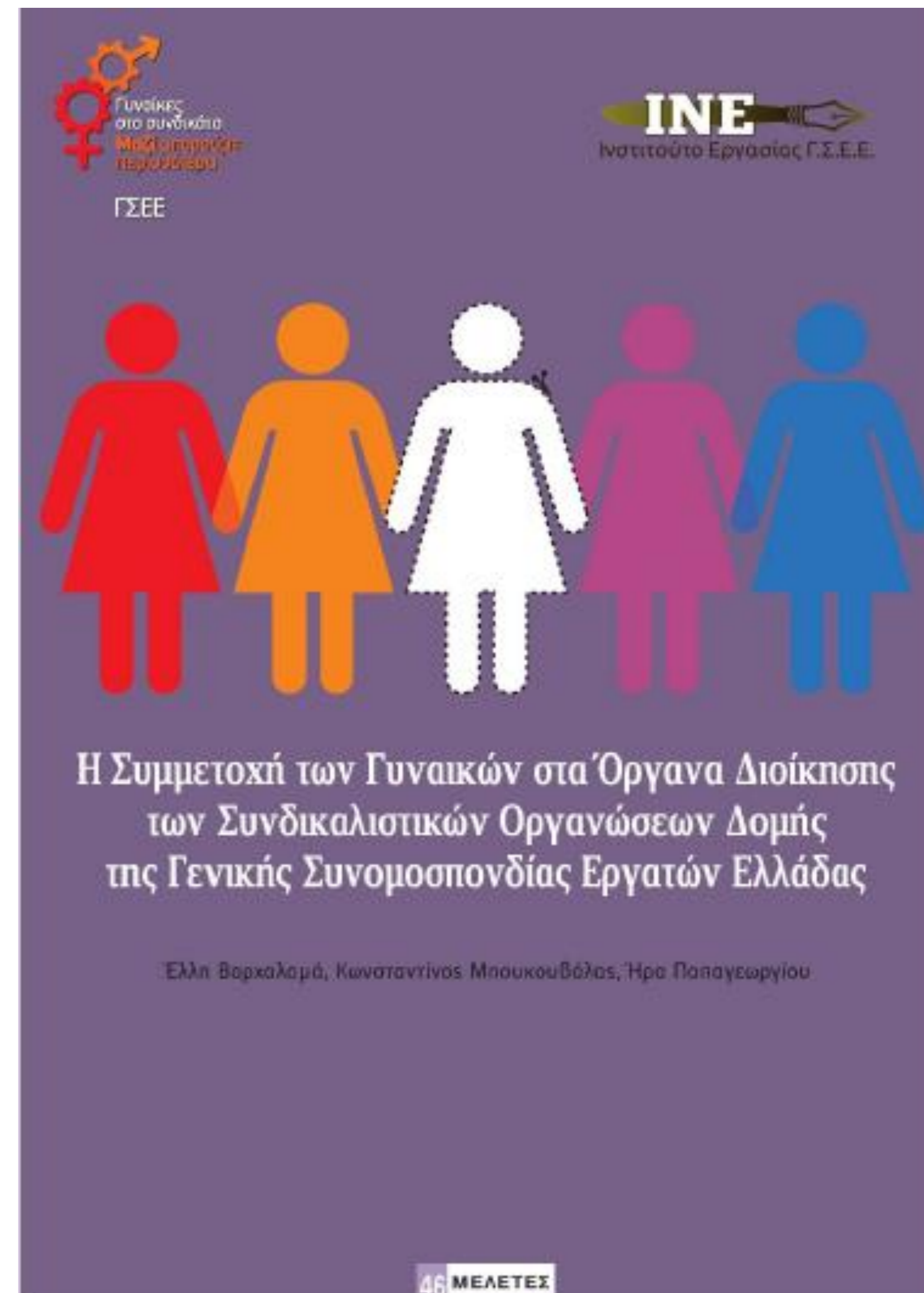
- **Ανεκτίμητο πλεονέκτημα** για την τεκμηρίωση της έρευνας.
- **Ενισχύει την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων**, αντανακλώντας τις πραγματικές ανάγκες και προκλήσεις της αγοράς εργασίας.

Μοναδικότητα της συνεργασίας

- **Συνδυάζει επιστήμη και εμπειρία**, προσφέροντας κατευθύνσεις για ουσιαστικές αλλαγές **προς όφελος των εργαζομένων**.

Μελέτη: «Η Συμμετοχή των Γυναικών στα Όργανα Διοίκησης των Συνδικαλιστικών Οργανώσεων Δομής της ΓΣΕΕ»

- **Προϊόν συνεργασίας:** ΓΣΕΕ και Ινστιτούτου Εργασίας (INE-ΓΣΕΕ).
- **Κύριος στόχος:** Αποτύπωση της γυναικείας εκπροσώπησης στα διοικητικά όργανα συνδικαλιστικών οργανώσεων.

Διανομή ερωτηματολογίου

Ανάρτηση στους επίσημους λογαριασμούς κοινωνικών δικτύων ΓΣΕΕ και Ιδρύματος FES

Αποστολή δελτίου τύπου στα μέσα ενημέρωσης από τη Γραμματεία Τύπου της ΓΣΕΕ

Μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε Εργατικά Κέντρα και Ομοσπονδίες

Το ερωτηματολόγιο της έρευνας

- ✓ Το ερωτηματολόγιο περιλάμβανε συνολικά **36 ερωτήσεις** που αντιστοιχούσαν σε **183 μεταβλητές**
- ✓ Η διάρκεια συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου ήταν **περίπου 20 λεπτά**

Οι 6 κύριες ενότητες του ερωτηματολογίου

Δημογραφικά στοιχεία

(8 ερωτήσεις)

Χαρακτηριστικά επιχείρησης

(10 ερωτήσεις)

Εμπειρίες σεξουαλικής παρενόχλησης

(5 ερωτήσεις)

Συνέπειες και αντιμετώπιση

(3 ερωτήσεις)

Ικανοποίηση από την αντιμετώπιση του εργοδότη

(4 ερωτήσεις)

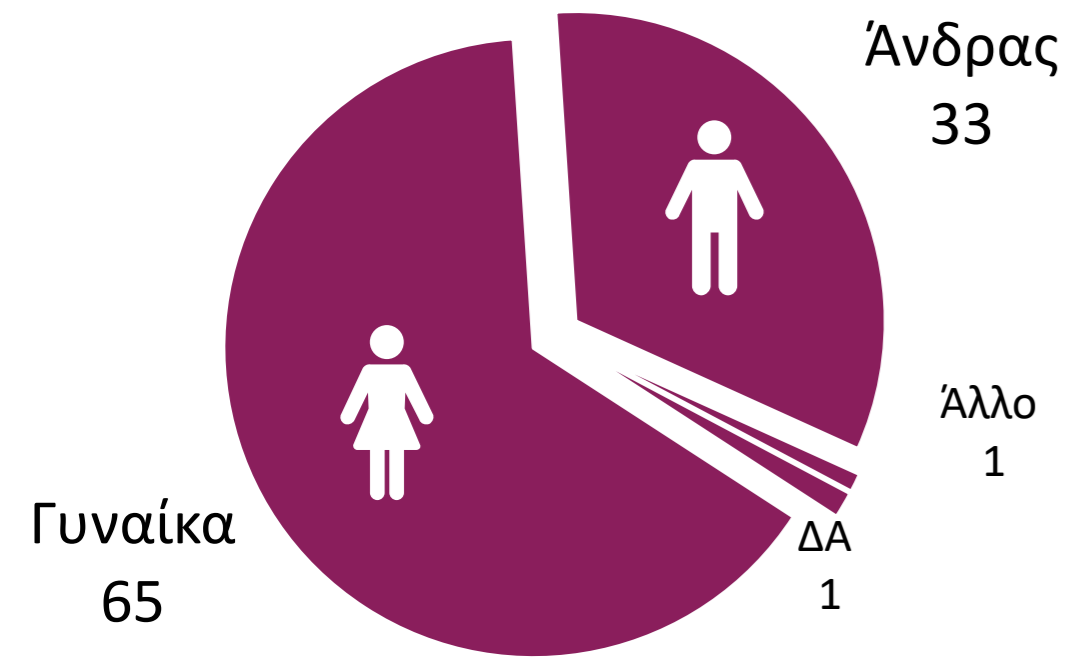
Ενημέρωση και στάσεις για προστατευτικούς μηχανισμούς

(6 ερωτήσεις)

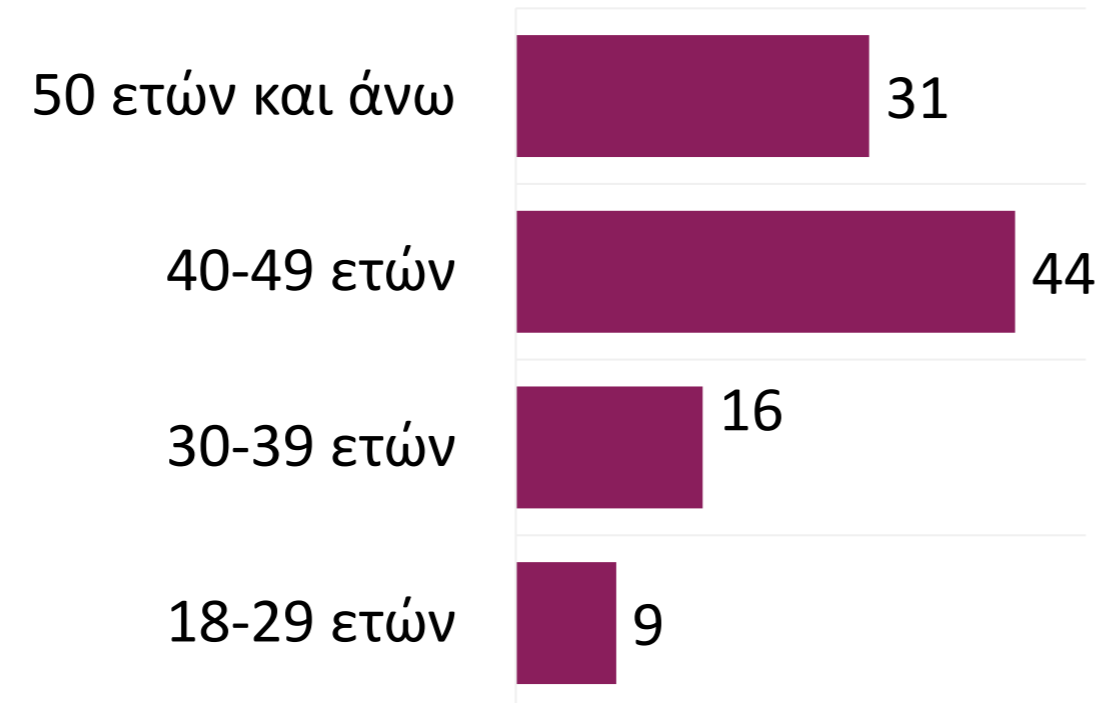

Το προφίλ του δείγματος

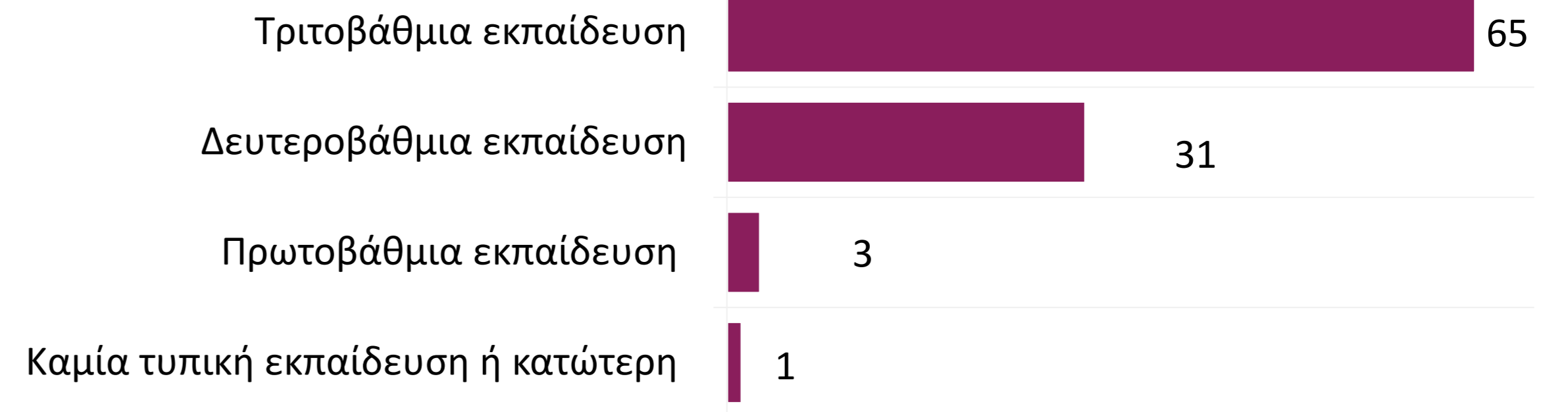
ΦΥΛΟ

ΗΛΙΚΙΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

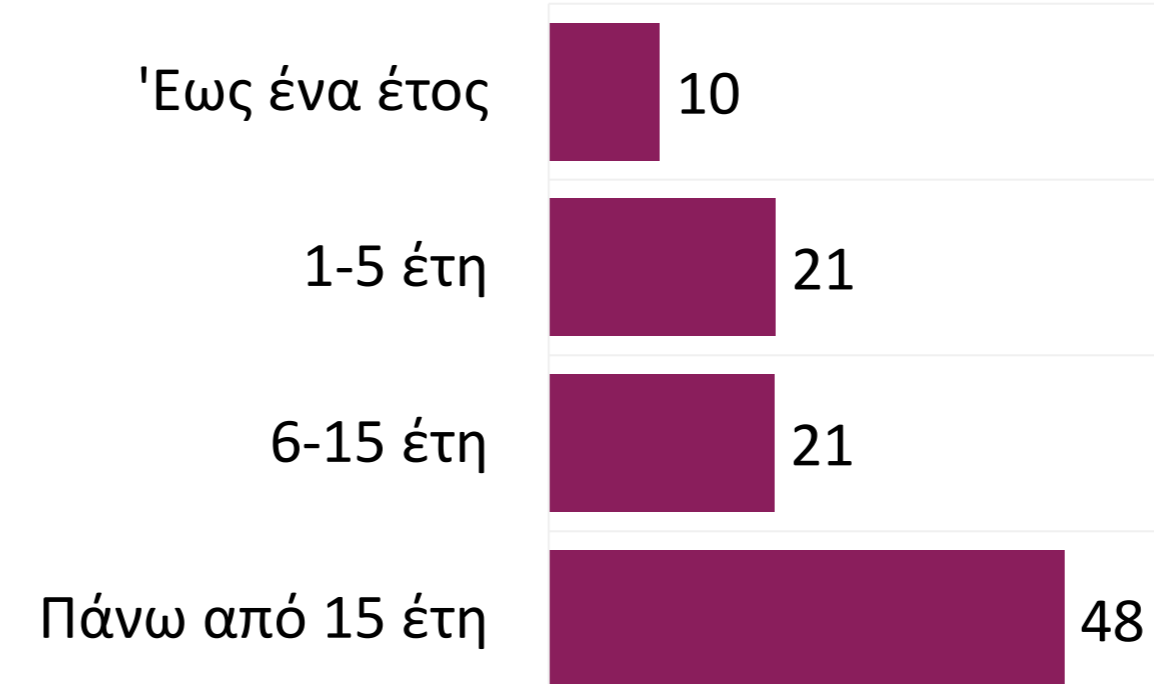
ΤΟΜΕΑΣ

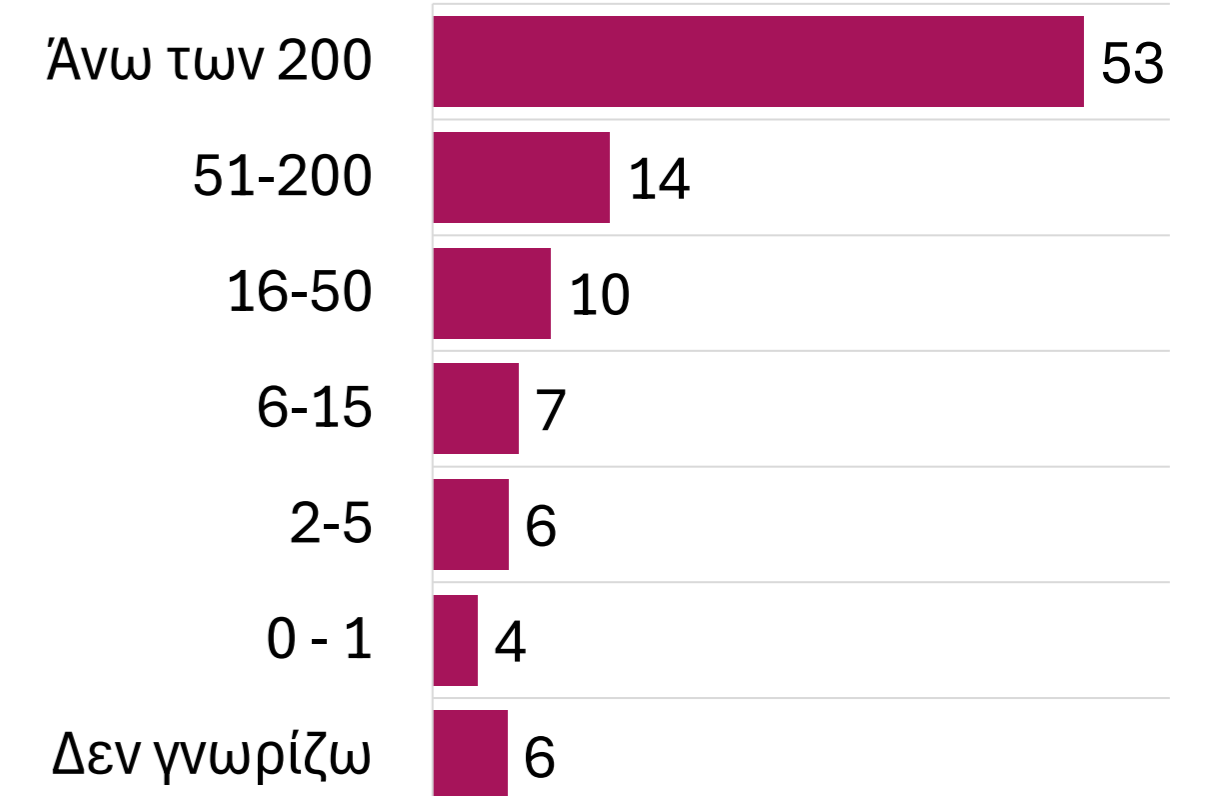
ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

ΠΡΟΫΠΗΡΕΣΙΑ

ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

2

Συμπεράσματα και προτάσεις

- Καλές πρακτικές συλλογής δεδομένων
- Συμπεράσματα
- Προτάσεις

Καλές πρακτικές συλλογής δεδομένων

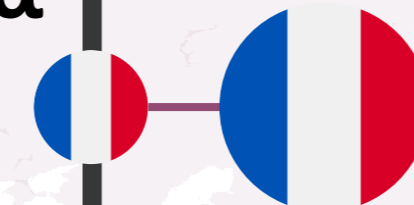
Ποσοτικά δεδομένα

Σκανδιναβικές χώρες

Τακτικές εθνικές έρευνες με ερωτήσεις για σεξουαλική παρενόχληση. Εναρμόνιση ερωτηματολογίων με αυτά της Eurostat.

Γαλλία

Συνδυασμός δεδομένων από καταγγελίες και συνεντεύξεις για τη δημιουργία συνολικών στατιστικών.

Ηνωμένο Βασίλειο

Έρευνες της Equality and Human Rights Commission (EHRC) που αναλύουν τις εμπειρίες εργαζομένων σε οργανισμούς και επιχειρήσεις.

Ηνωμένες Πολιτείες

Συλλογή δεδομένων από επίσημες καταγγελίες μέσω της Equal Employment Opportunity Commission (EEOC).

Καναδάς

Δημιουργία εθνικής βάσης δεδομένων για την καταγραφή περιστατικών και την παρακολούθηση της προόδου.

Αυστραλία

Το πρόγραμμα Respect@Work συλλέγει μαρτυρίες θυμάτων και αναλύει περιστατικά παρενόχλησης.

Ποιοτικά δεδομένα

- Χρήση κοινωνιολογικών μελετών
- Ανάλυση δομημένων μακροχρόνιων συνεντεύξεων που επαναλαμβάνονται σε διαφορετικές χρονικές στιγμές (π.χ. 6 μήνες, 12 μήνες).

Οι στατιστικές έρευνες από το Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής και Οικονομικών Μελετών (INSEE) συνδυάζουν ποιοτικά δεδομένα από συνεντεύξεις και καταγγελίες.

Focus groups που διοργανώνονται από την Equality and Human Rights Commission (EHRC) για την κατανόηση της εμπειρίας των εργαζομένων.

Χρήση εξειδικευμένων Mobile Apps που επιτρέπουν στους εργαζόμενους να αναφέρουν περιστατικά σεξουαλικής παρενόχλησης.

Ενδεικτικός πίνακας ερευνών για τη σεξουαλική παρενόχληση στην Ελλάδα και στον κόσμο

Φορέας	Έτος δημοσίευσης	Χώρα
Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ILO)	2022	Παγκόσμια έρευνα
Eurofound: EWCTS 2021	2021	Ευρωπαϊκή Ένωση
European Commission (Eurostat)	2020	Ευρωπαϊκή Ένωση
Έρευνα για την εργασιακή παρενόχληση (Ιαπωνία)	2019	Ιαπωνία
EEOC	2018	Ηνωμένες Πολιτείες
Stop Street Harassment	2018	Ηνωμένες Πολιτείες
Australian Human Rights Commission	2018	Αυστραλία
Trades Union Congress (TUC)	2017	Ηνωμένο Βασίλειο
Ιαπωνική Συνομοσπονδία Εργατικών Συνδικάτων (RENGO)	2016	Ιαπωνία
European Union Agency for Fundamental Rights (FRA)	2014	Ευρωπαϊκή Ένωση
Institut français d'opinion publique (IFOP)	2014	Γαλλία
Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) & ΓΣΕΕ	2024	Ελλάδα
ΔιαΝΕΟσις:Τι πιστεύουν οι Έλληνες	2024	Ελλάδα
ΕΚΚΕ «Έμφυλη βία κατά των γυναικών»	2023	Ελλάδα
Κοινωνικό Πολύκεντρο ΑΔΕΔΥ	2022	Ελλάδα
Έρευνα Prorata: Σεξουαλική παρενόχληση και κακοποίηση	2021	Ελλάδα
ActionAid: "Δεν είναι αυτή η δουλειά μας"	2020	Ελλάδα
Ευρωπαϊκός Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (FRA)	2014	Ελλάδα
Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ)	2004	Ελλάδα

Συμπεράσματα

Οι έρευνες για τη σεξουαλική παρενόχληση στην Ελλάδα είναι περιορισμένες, αναδεικνύοντας την ανάγκη για σύγχρονες προσεγγίσεις.

Αν και η έρευνα δεν είχε αντιπροσωπευτικό δείγμα, παρείχε **πλούσια πρωτογενή δεδομένα** που υπογραμμίζουν την ανάγκη για **μελλοντικές, μεθοδολογικά βελτιωμένες έρευνες.**

Η συλλογή δεδομένων αποτελεί θεμελιώδη βάση για την εξάλειψη της βίας και παρενόχλησης στο χώρο εργασίας.

"Χωρίς δεδομένα, είσαι απλώς μια ακόμη γνώμη."

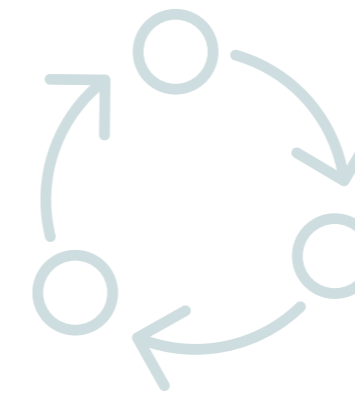
William Edwards Deming
Αμερικανός μηχανικός

Προτάσεις για συλλογή δεδομένων

Δημιουργία Εθνικού πλαισίου συλλογής δεδομένων για τη βία και την παρενόχληση.

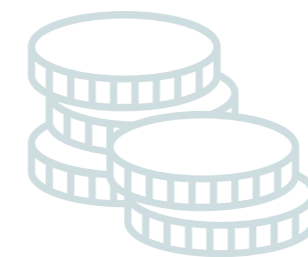

Αξιοποίηση δεδομένων από αναφορές αστυνομικών αρχών, υγειονομικές δομές και κοινωνικές υπηρεσίες.

Υλοποίηση τακτικών εθνικών και διακρατικών ερευνών, με εφαρμογή κοινών προτύπων και μεθοδολογιών, διασφάλιση **συγκρισιμότητας** μεταξύ χωρών και **διαμόρφωση δεικτών** σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Ενσωμάτωση ερωτήσεων για σεξουαλική παρενόχληση **σε γενικές έρευνες**, όπως έρευνες εργατικού δυναμικού και συνθηκών εργασίας.

Αύξηση των πόρων για τη συλλογή δεδομένων και εκπαίδευση συνεντευκτών για τη διασφάλιση της ποιότητας και της αξιοπιστίας των ερευνών.

Πρώθηση διαφάνειας μέσω της ενίσχυσης της **πρόσβασης σε δεδομένα**, όπως από συνδικαλιστικές οργανώσεις, και της ανάδειξης θεσμικών ελλείψεων.

Προτάσεις για συλλογή δεδομένων

Η συνεργασία μεταξύ συνδικάτων, εργοδοτών, και κυβερνητικών φορέων είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη αποτελεσματικών λύσεων.

Παράλληλα, η συνεργασία με ερευνητικά ιδρύματα και διεθνείς οργανισμούς μπορεί να ενισχύσει τη συλλογή ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων, αξιοποιώντας καλές πρακτικές στη μεθοδολογία των μελετών.

«Εθνική έκθεση για τη σεξουαλική παρενόχληση στον χώρο εργασίας»

Σας ευχαριστούμε!

Κώστας Μπουκουβάλας

Γ.Σ.Ε.Ε.
ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΡΓΑΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ
Μέλος της ITUC και της ETUC

G.S.E.E.
GREEK GENERAL CONFEDERATION OF LABOUR
Affiliated to ITUC and ETUC

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**